

Poslední neděle po zjevení Páně

Miroslav Erdinger

Introit: Ž 63, 2 - 6

²Ty jsi můj Bůh, tebe hledám, Bože,

má duše žízni po tobě!

Po tobě dychtí tělo mé

jak suchá země prahnoucí po vodě.

³Kéž bych tě ve svatyni znovu uviděl,

tvou sílu a tvou slávu kéž bych zakoušel!

⁴Lepší než život je láska tvá,

mé rty tě proto budou opěvat.

⁵Budu tě chválit po dobu života

a ve tvém jménu ruce pozvedat.

⁶Mou duši nasytí lahodná hostina,

hlasitou písni tě slaví ústa má!

Čtení: Mt 6, 25 - 34

Nemějte starosti

²⁵„Proto vám říkám: Nemějte starost o svůj život ani o své tělo – co budete jíst a pít a co si oblečete. Není snad život víc než jídlo a tělo víc než oblečení?

²⁶Podívejte se na ptáky na obloze. Nesejí, nesklízejí, neshromažďují do stodol, ale váš nebeský Otec je živí. Nejste snad vy mnohem dražší? ²⁷Copak si někdo z vás samými starostmi prodlouží život o jediný den? ²⁸A proč si děláte starosti s oblečením? Pomyslete na polní lilie, jak rostou. Nepracují ani nepředou, ²⁹ale říkám vám, že ani Šalomoun ve vsí své slávě nebyl oblečen jako jedna z nich.

³⁰Jestliže tedy Bůh takto obléká polní trávu, která dnes je a zítra bude hozena do pece, neoblékne snad mnohem spíš vás, vy malověrní?

³¹Nemějte tedy starosti. Neříkejte: „Co budeme jíst? Co budeme pít? Co si oblečeme?“ ³²Všechny ty věci vyhledávají pohané, ale váš nebeský Otec ví, že to všechno potřebujete. ³³Hledejte nejprve Boží království a jeho spravedlnost, a toto vše vám bude přidáno. ³⁴Nemějte starost o zítřek; zítřek bude mít své vlastní starosti. Den má dost svého trápení.“

Text: Kaz 1, 12 - 18

Bídny úkol

¹²Já Kazatel jsem byl izraelským králem v Jeruzalémě. ¹³Rozhodl jsem se vynaložit svou moudrost, abych vyzkoumal a vyzkoušel vše, co se děje pod nebem – takový bídný úkol totiž dal Bůh lidem, aby se jím zabývali. ¹⁴Viděl jsem vše, co se děje pod sluncem, a hle, všechno je marnost a honba za větrem.

¹⁵Co je křivé, se narovnat nedá,

co chybí, se nedá nahradit.

¹⁶Pomyslel jsem si: Hle, nabyl jsem moudrosti a převýšil všechny, kdo vládli Jeruzalému přede mnou. Protože jsem pojal tolik moudrosti a vědění, ¹⁷rozhodl jsem se okusit moudrost, okusit také hloupost a ztřeštěnost. Poznal jsem ale, že je to honba za větrem.

¹⁸Čím více moudrosti, tím více mrzutosti;

kdo množí vědění, množí žal.

Milé sestry, milí bratři,

mnoho hoře, mnoho bolesti, to přece nechceme. O to přece nestojíme. „Poznal jsem však, že i to je všechno marnost a planá honba za větrem, protože s moudrostí roste i hořkost a s poznáním přibývá bolest,“ překládá moderní český překlad. A to si máme chuť říci, že nemá cenu mít ještě více bolesti a prožívat ještě více hořkosti, to raději si ničeho nevšímat a nic nevědět, o nic se nezajímat, ničím se nezabývat, nevzdělávat se, nečíst knihy, nečíst noviny, nevšímat si problémů druhých lidí, nehledat pravdu ani si neklást žádné otázky. Chceme mít klid a co nejvíce pohody a pokud možno žádné trápení a žádné bolesti a pryč s hořkostí. To nás ten Kazatel vede do pěkné pasivity, do apatie. To chceme? Najíst se a napít, zatopit si v kamnech nebo v krbu, sednout si do křesílka, dopřát tělu trochu rozkoše, odskočit si na toaletu a radovat se, že máme nad hlavou střechu? Tak nějak jsou vyjádřeny základní potřeby člověka. A čekat na smrt? Bez bolesti, bez hořkosti, bez

trápení. Klapky na oči, špunty do uší a přežívat. Ano, je to také možnost. Ale chceme to?

Jenomže pokud chceme víc, pokud nechceme jenom vegetovat, přežívat, ale chceme plně žít, pak se připravme na to, že to nepůjde bez hořkosti, trápení a bolesti. Kazatel nás nevede do rezignace na plný život, nevede nás do apatie, pasivity. Naopak. Vede nás do smysluplného, reálného života a na takový život nás připravuje. Jakási škola, kterou bychom mohli nazvat třeba „Za všechno se platí daň“. Zde je tou daní bolest a hořkost. Kazatel nás připravuje na to, že skutečně plný, bohatý život, kterému nestačí jen přežívání, ale potřebuje prožívat i vyšší potřeby a hodnoty, se neobejde bez hoře a bolesti. A staví nás před otázky: Bereš, nebereš, chceš, nechceš? A co chceš a za jakou cenu? Neboť ta je vždy nějaká. Co je bez ceny, je bezcenné.

Jakou cenu chceš, človče, za své vzdělání, za poznání, za zkušenosti, za moudrost zaplatit? Protože s moudrostí roste i hořkost a s poznáním přibývá bolest.

Aby se k takovému myšlení kazatel dostal, musel hovořit sám se sebou, se svým srdcem. Musel se dostat až kamsi ke hlubinám svého já. „Rozmlouval jsem se svým srdcem,“ řekne. Musel se ponořit do sebe sama i událostí kolem sebe. „Proč rozmlouval se svým srdcem?“ řekneme si. Co má s rozumem co dělat láska? Myšlení starého Izraele je jiné než myšlení naše. Zatímco my máme srdce jako symbol lásky a citů a emocí, když symbolem lásky se srdce stává až ve středověku, starý Izrael měl srdce jako sídlo rozumu, moudrosti, poznání. Ale srdce také bylo místem Božího vlivu na člověka. Jestliže Kazatel hovoří se svým srdcem jako s nejhlubším já, jestliže hovoří sám se sebou, pak je to také rozhovor s Bohem. Ve svém nejhlubším já hovoří kazatel s Bohem, otevírá se Božímu vlivu. Není to nějaké sebetryznění. Je to niterný rozhovor, který Kazatele vede blíž k Bohu, prohlubuje jeho vědění o Bohu i o sobě samém. A v tom rozhovoru: „Hle nabyl jsem větší a hojnější moudrosti než ti všichni, kdo byli v Jeruzalémě přede mnou, mé srdce nabylo mnoho moudrosti a vědění.“

Ale nejen to. Srdce je také místem zvažování, rozhodování, reflexe, je místem sebeuvědomění člověka. Odtud vychází lidské sebeuvědomí. Kdo jsem? Kam směřuji? Jaký to má všechno smysl?

Žiji svůj život? Jak mnoho jsem závislý na úsudcích druhých, jak se jimi nechám určovat? Jaké je mé místo v životě? Přijímám se i se svými stíny, se svými nedostatky, chybami, nejistotami? A přijímám i to, že k mému životu patří hořkost, trápení a bolest? Kdo je pro mě nejvyšší autoritou a jak tu autoritu respektuji? Je to Bůh? A jaký je můj Bůh? Despotický, odsuzující, nekompromisní? Nebo je to Bůh milosrdný, odpouštějící, plný lásky, Bůh, který se raduje spolu se mnou a také spolu se mnou pláče?

Milé sestry, milí bratři, jak důležité je vědět, že ten rozhovor o nás, o našem uvědomění si sama sebe, o našem sebeuvědomění s námi vede Bůh. Je v tom rozhovoru s námi. Je to Bůh, kdo do nás spolu se životem vkládá i naši lidskou důstojnost, ujišťuje nás, že není nic, co by nás od jeho lásky, od zdroje lásky, odloučilo. Kdybychom v takovém rozhovoru byli jen sami se sebou, mohl by ten rozhovor být k neunesení. To jsem prohrál, to se mi nepodařilo, v tom jsem zklamal, tady mě bolí, stále nějaká nemoc, nějaké ohrožení, kdo ví, jak tu ještě dlouho budu, třeba je to nějaký Boží trest. A člověk by takto pokračoval dál a dál... a zůstalo by srdce, ale bylo by vyprázdněné, protože by ztratilo ten veliký Boží dar, totiž nejen v tom našem myšlení lásku, ale především v tom starém izraelském myšlení onu moudrost. Ale je zde Bůh a ten říká ne! To není téma, důstojné Božího stvoření. Přináším ti víc, než jsou tvé stesky, tvé starosti o zítřek, tvé věčné nářky. Přináším ti to, čemu víra starého i nového zákona říká Boží království. Můžeš utřít slzy, přestat naříkat, vstát a jít dál. Protože nemusíš na to mé království čekat, až umřeš, ono je s tebou již tady a teď. Jak to říká Ježíš v matoušovské verzi evangelia? Jak jsme to slyšeli ve čtení? „Nemějte starost o svůj život...což není život víc než pokrm a tělo víc než oděv?... Což nejste o mnoho cennější než nebeské ptactvo?... Nemějte starost... váš nebeský otec přece ví, že to všechno potřebujete. Hledejte především jeho království a spravedlnost, a všechno ostatní vám bude přidáno.“ To je cesta, to je nabídka, to je moudrost srdce. Milé sestry milí bratři, to je nabídka pro teď. Pro život. Co jen se lidé nastrachují a natrápí přemýšlením, co dál a jak dál a jejich životy jsou jeden dlouhý nářek. Taková rozmluva se svým srdcem, ve které vedeme rozhovor s Bohem, nám dává sílu a staví do plného života. Jak to všechno křesťané vědí, jak to všechno víme, a jak málo na to

spoléháme a trápíme se. To je možná ona hořkost a ono hoře ze všeho vědění a moudrosti. Ale ne, že je člověk moudrý a mnohé ví, ale že to všechno ví a je naopak nemoudrý, protože se na to nespolehne.

A tak namísto souladu a pokoje a spolehnutí na Boží promluvení a stálé promlouvání – v Kristu i skrze lidské srdce – dochází k neklidu a oné hořkosti a bolesti, protože je zaděláno na něco, čemu se říká vnitřní konflikt, který není vidět, ale který člověka trápí. Totiž konflikt mezi tím, co člověk ví, že by měl dělat a tím, co dělat chce a co dělá. Jakýsi nesoulad mezi tím, co je skryto v srdci a tím, co se projevuje navenek. Ale kdo vede niterný rozhovor se svým Bohem, kdo mu vše o sobě poví, kdo spoléhá na jeho milost a především na jeho bezpodmínečnou lásku, ten se trápit nemusí. Kdo mu celým srdcem důvěřuje a kdo má svoji moudrost v objetí lásky a především, kdo vědomě žije v objetí Boží lásky, ten víc nepotřebuje. Vše ostatní je mu totiž z Boží lásky přidáno.

Moudrost a poznání, jakkoliv cesta k nim je bolavá, mohou přinášet velmi podstatnou skutečnost. Totiž ztrátu iluzí. O sobě, o člověku obecně, o životě. Poznání vyžaduje námahu. Cesta dopředu znamená cestu vlastní bolavé zkušenosti. To slovo vlastní je důležité, zkušenost je totiž nepřenositelná na jiného člověka. A člověk zjišťuje svoje limity, hranice svých možností. Nejen ona zkušenost působí hořkost a bolest, ale také zjištění limitů a hranic a možností a schopností. A přesto to všechno stojí za to. Otázky a hledání pravdy a moudrosti a studium a duševní námaha, ona teorie, která se ruku v ruce se zkušeností stává autentickým, pravdivým hledáním sebe sama a také Boha. A hle, v onom niterném rozhovoru je Bůh přítomen a nedovolí, aby všechna ta námaha přišla vniveč. Bůh v srdci, srdce v Bohu. Člověk ve svobodném objetí Boží lásky. A ona hořkost a bolest ztrácí na síle. Věděli naši předkové dobře, proč zpívali píseň o srdci čistém: „Duch svatý rosu milosti mi stále v srdce lej, ať mír tvůj v něm se uhostí, ať zřím tvůj obličej.“ Budeme ji nyní na místě interludia zpívat také. Amen

Poslání: 2. Kor 5, 17 - 21

¹⁷Kdo je v Kristu, je nové stvoření. Staré pominulo – hle, je tu nové! ¹⁸A to všechno je z Boha, který nás se sebou smířil skrze Krista a pověřil nás, abychom sloužili tomuto smíření. ¹⁹Bůh v Kristu uzavřel se světem mír! Přestal lidem počítat viny a zprávu o tom smíření svěřil nám.

²⁰Proto tedy jako Kristovi velvyslanci prosíme na místě Kristově, jako by skrze nás žádal Bůh: Smiřte se s Bohem. ²¹On toho, který byl bez hříchu, učinil hříchem kvůli nám, abychom se my v něm stali Boží spravedlností.